

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
Teitl yr Adroddiad	Ysgol Abersoch
Dyddiad y cyfarfod	8 Hydref 2020
Swyddog Perthnasol	Gwern ap Rhisiart, Swyddog Addysg Ardal
Aelod Cabinet Perthnasol	Cynghorydd Cemlyn Rees Williams

1. Cefndir

- 1.1. Ar 15 Medi 2020, bu i'r Cabinet roi caniatâd i'r Adran Addysg i "gynnal ymgynghoriad statudol, yn unol â gofynion adran 48 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, ar y cynnig arfaethedig i gau Ysgol Abersoch ar 31 Awst 2021 a darparu lle i ddisgyblion yn Ysgol Sarn Bach o 1 Medi 2021 ymlaen."
- 1.2. Roedd yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Cabinet yn adrodd yn ôl ar ganlyniadau'r trafodaethau lleol, yn ogystal â manylu ar y broses o werthuso'r holl opsiynau, gan gynnwys y cynnig a ffafriwyd ar gyfer ymgynghoriad pellach. Ceir hefyd eglurhad o'r camau yn dilyn cynnal ymgynghoriad a'r amserlen amlinellol ar gyfer hynny.

2. Y broses ymgynghori statudol arfaethedig

- 2.1. Rhaid i gynigion ynghylch trefniadaeth ysgolion yng Nghymru gael eu gwneud yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, yn ogystal â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018.
- 2.2. Bydd y broses ymgynghori statudol arfaethedig mewn perthynas ag Ysgol Abersoch yn cydymffurfio â gofynion a chanllawiau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018. Fel rhan o'r ymgynghoriad, bydd yr Adran Addysg yn dilyn y gweithdrefnau canlynol:
 - Cyhoeddi dogfen ymgynghori, ynghyd a phapurau cefndirol perthnasol, ar ffurf copi electroneg ar wefan y Cyngor (gyda chopïau caled ar gael ar gais)
 - Dosbarthu copïau electroneg o'r ddogfen i'r rhan-ddeiliad perthnasol (yn unol â gofynion y Cod)
 - Cyhoeddi'r ddogfen ymgynghori yn ystod tymor ysgol yr ysgol dan sylw, gan roi o leiaf 42 diwrnod i'r ymgynghoreon ymateb i'r ddogfen, gydag o leiaf 20 o'r rhain yn ddiwrnodau ysgol.
 - Derbyn sylwadau/ymatebion ysgrifenedig ynglŷn â'r cynnig arfaethedig drwy'r post neu e-bost (yn ystod y cyfnod ymgynghori dynodedig).
- 2.3. Nid yw'r Cod yn gosod gofyniad i gynnal cyfarfodydd ymgynghori. Yn hytrach, fe nodir yn y Cod y "gall cynigwyr ddefnyddio ffyrdd eraill o ymgysylltu ag ymgynghoreon, fel sy'n briodol yn eu barn hwy."
- 2.4. Mewn ymgynghoriadau blaenorol, mae'r Adran Addysg wedi cynnal sesiynau "Galw heibio" er mwyn trafod y cynnig arfaethedig gyda rheini, llywodraethwyr a staff yr ysgol dan sylw. Yn sgil cyfyngiadau COVID-19, ni fydd yn bosib cynnal y sesiynau "Galw heibio" yn yr un modd. Serch

hynny, er mwyn sicrhau fod rhan-ddeiliad Ysgol Abersoch yn derbyn yr un cyfle i gael gwybodaeth, holi am eglurhad a rhoi sylwadau, bwriedir cynnal sesiynau “Galw heibio” dros gyfrwng meddalwedd cyfarfod rhithiol. Yn ychwanegol i hynny, bydd cyfle i ran-ddeiliaid gyflwyno cwestiynau ynglŷn â’r cynnig dros e-bost i’r Adran Addysg, a bydd swyddogion yn darparu ymateb amserol er mwyn galluogi rhan-ddeiliaid i gyflwyno ymatebion gwybodus yn ystod y cyfnod ymgynghori.

- 2.5. Gwneir trefniadau hefyd i sicrhau ein bod yn derbyn barn plant a phobl ifanc sy’n mynychu’r ysgolion a effeithir gan y cynnig arfaethedig. Rhagwelir y bydd y sesiynau dynodedig yn cael eu cynnal gyda grŵp o ddisgyblion o’r ddwy ysgol – mae’r union drefniadau i’w cadarnhau.

3. Ysgolion Gwledig

- 3.1. Mae’r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 (‘y Cod’) yn cyflwyno trefniadau newydd, arbennig mewn perthynas ag ysgolion gwledig, gan sefydlu rhagdybiaeth weithdrefnol yn erbyn cau. Nid yw hyn golygu na fydd ysgol wledig byth yn cau, ond bod rhaid i’r achos dros ei chau fod yn gryf, a bod pob opsiwn ymarferol arall wedi’u hystyried yn gydwobodol. Golyga hyn fod rhaid dilyn cyfres fanylach o weithdrefnau a gofynion wrth lunio cynnig i gau (a ddiffinnir o fewn y Cod).
- 3.2. Dynodir ysgolion penodol yn ysgolion gwledig at ddibenion y rhagdybiaeth yn erbyn ei chau gan Lywodraeth Cymru, drwy ddefnyddio categorïau gwledig a threfol y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Mae’r rhestr yn cynnwys ysgolion a leolir mewn pentref gwledig prin ei phoblogaeth, neu mewn pentref bach iawn neu ardal ynysig arall sy’n brin ei phoblogaeth.
- 3.3. Nid yw Ysgol Abersoch wedi ei dynodi yn ‘Ysgol wledig’ at ddiben y Cod. Fodd bynnag, wrth ddatblygu’r cynnig arfaethedig ar gyfer ymgynghoriad pellach, mae’r Adran Addysg wedi dilyn proses gyffelyb i’r broses a’r gweithdrefnau sy’n ofynnol mewn perthynas ag ysgol wledig. Fel rhan o’r broses o ddatblygu’r cynnig, ystyriwyd a gwerthuswyd ystod o opsiynau ar gyfer yr ysgol, a chynhaliwyd cyfres o asesiadau effaith, gan gynnwys:
 - Aseiad o’r effaith ar yr iaith Gymraeg
 - Aseiad o’r effaith debygol ar ansawdd a safonau addysg
 - Aseiad o’r effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio
 - Aseiad o’r effaith debygol ar y gymuned
 - Aseiad yn erbyn y Ddeddf Llesiant
 - Aseiad yn erbyn y Ddeddf Cydraddoldeb
- 3.4. Bydd yr asesiadau effaith uchod yn cael eu diweddarau gyda’r wybodaeth a’r ystadegau cyfredol cyn symud ymlaen i gynnal ymgynghoriad statudol.